

**Sygn. akt.** IV Ka 956/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2013 roku

**Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy**  
w składzie:

**Przewodniczący SSO Mariola Urbańska - Trzecka**

Sędziowie SO Adam Sygit - sprawozdawca

SO Piotr Kupcewicz

Protokolant st. sekr. sądowy Justyna Bobak

przy udziale Antoniny Kasprowicz-Czerwińskiej- prokuratora Prokuratury Okręgowej  
w Bydgoszczy

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2013 roku

sprawy **A. Z.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Inowrocławiu

z dnia 28 sierpnia 2013 roku sygn. akt II K 477/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a. ustala, iż czyn opisany w punkcie 7 części wstępnej wyroku został popełniony w dniu 15 sierpnia 2010 roku,
- b. orzeczoną w punkcie 1 wyroku karę łączną pozbawienia wolności obniża do 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy,
- c. orzeczoną w punkcie 2 wyroku wysokość jednej stawki kary łącznej grzywny obniża do 10 (dziesięciu) złotych.

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV Ka 956/13

## UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 28 sierpnia 2013 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 477/13:

1. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i 87 k.k. połączono kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczone wobec skazanej A. Z. wyrokami:

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 16.03.2010 roku, w sprawie o sygn. akt II K 31/10, skazującym za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 02.07.2009 roku, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na 3 lata, przy czym postanowieniem z dnia 11.09.2012 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 31.03.2010 roku w sprawie o sygn. akt VI K 356/10, skazującym za czyny z art. 286 § 1 k.k., popełnione w dniach 08.04.2009 roku i 27.03.2009 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem wykonania na 3 lata, przy czym postanowieniem z dnia 12.10.2012 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 12.04.2010 roku w sprawie o sygn. akt II K 87/10, skazującym za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 05.06.2009 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na 3 lata, przy czym postanowieniem z dnia 11.09.2012 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

-Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 08.07.2010 roku w sprawie o sygn. akt VII K 706/10, skazującym za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 03.02.2010 roku, na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z wykonywaniem prac społecznych w rozmiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,

i w ich miejsce wymierzono skazanej karę łączną w rozmiarze 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

2.na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączono kary grzywny orzeczone wobec skazanej A. Z. wyrokami:

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 16.03.2010 roku o sygn. akt II K 31/10, w wysokości 40 stawek po 10 złotych,

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 31.03.2010 roku o sygn. akt VI K 356/10, w wysokości 20 stawek po 20 złotych,

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 12.04.2010 roku o sygn. akt II K 87/10, w wysokości 40 stawek po 20 złotych,

i w ich miejsce wymierzono skazanej karę łączną grzywny w rozmiarze 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwudziestu) złotych.

3.pozostałe rozstrzygnięcia połączonych wyroków pozostawiono do odrębnego wykonania.

4.na podstawie art. 572 k.p.k. umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego skazanie wyrokami:

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 14.03.2008 roku w sprawie o sygn. akt II K 46/08, za czyn z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 09.08.2007 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na 3 lata, grzywnę 50 stawek po 10 złotych, przy czym postanowieniem z dnia 12.05.2010 roku, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

-Sądu Rejonowego w Mogilnie z dnia 15.09.2010 roku w sprawie o sygn. akt II K 124/10, za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 24.09.2009 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na 2 lata, grzywnę 30 stawek po 10 złotych,

-Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 19.10.2011 roku w sprawie o sygn. akt II K 219/11, za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 15.10.2010 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

5. zwolniono skazaną od zapłaty kosztów sądowych – wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od powyższego orzeczenia apelację wniósł obrońca skazanej zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego a mianowicie art. 85 § 1 k.k. poprzez połączenie wyrokiem łącznym kary ograniczenia wolności, orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Opolu w sprawie VII K 706/10 pomimo, iż kara ta została wykonana poprzez uiszczenie zastępczej kary grzywny,

- rażącą niewspółmierność kary wymierzonej skazanej przy zastosowaniu zasady asperacji, podczas gdy - ze względu na tożsamość przedmiotową czynów, jak również bliską więź czasową ich popełnienia - zasadnym było skorzystanie z zasady pełnej absorpcji,

i wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie łagodniejszej kary łącznej, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

### **Sąd odwoławczy zważył, co następuje:**

Apelacja była zasadna w zakresie zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonych kar łącznych, zarówno pozbawienia wolności, jak i grzywny i skutkowała ich obniżeniem.

#### **I.**

Na wstępie należy wskazać, iż w przedmiotowym postępowaniu, zainicjowanym wnioskiem obrońcy skazanej, Sąd Rejonowy w Inowrocławiu – działając zgodnie z regułą art. 570 k.p.k. – przedmiotem orzekania uczynił wszystkie, wydane wobec A. Z. a obecnie prawomocne wyroki skazujące. Mimo błędnego określenia w zaskarżonym orzeczeniu (punkt 7 części wstępnej) przez Sąd Rejonowy daty czynu, objętego wyrokiem wydanym w sprawie II K 219/11 (wskazano dzień 15.10.2010 roku, zamiast 15.08.2010 roku) prawidłowo wskazano orzeczenia i kary, które podlegały połączeniu w ramach wyroku łącznego. Tak więc usunięcie powyższego błędu nie skutkowało możliwością innego połączenia kar niż uczyniono to w zaskarżonym wyroku. Brak było również możliwości połączenia kar z ostatnich dwóch wyroków skazujących czyli ze spraw II K 124/10 i II K 219/11. Mimo, iż czyn z późniejszego (aktualnie ostatniego) wyroku został popełniony przed datą wcześniejszego orzeczenia, to jednak dla wyroku w sprawie II K 124/10 „pierwszym” w rozumieniu art. 85 k.k. jest wyrok wydany w sprawie II K 31/10. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie I KZP 36/2004, publ. OSNKW 2005/2 poz. 13, a mającą moc zasady prawnej, zawarty w art. 85 k.k. zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (lub kolejnych) przestępstwa. Sam fakt, iż z uwagi na orzeczenie w sprawie II K 124/10 kary pozbawienia wolności, której wykonania - wbrew wskazaniom zawartym w uzasadnieniu wyroku (strona 2) - nie zarządzono, nie doszło do połączenia tej kary z wcześniejszymi karami tego rodzaju o charakterze bezwzględnym, nie rodzi to możliwości konstruowania nowego, innego ciągu z naruszeniem zasady „pierwszego” wyroku. I to niezależnie od tego, iż wymierzono ostatnim wyrokiem karę bezwzględną pozbawienia wolności i istniałyby ewidentne przeszkody do wymierzenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania także w tym zakresie. Przeszkodą do połączenia kar pozbawienia wolności w sprawach II K 124/10 i II K 219/11 była zasada dot. orzekania kary łącznej w wyroku łącznym a nie zastosowanie tylko do jednej z tych kar instytucji probacyjnej i braku takich, racjonalnie umotywowanych podstaw, w przypadku orzekania kary łącznej.

#### **II.**

Niezasadny był zarzut apelującego odnośnie naruszenia reguły wynikającej z art. 85 § 1 k.k. poprzez połączenie, wykonanej już, kary ograniczenia wolności ze sprawy VII K 706/10 z karami pozbawienia wolności. Apelujący z powyższego wywodzi w sposób nieuprawniony skutki niekorzystne dla skazanej. Przede wszystkim, zgodnie z treścią art. 87 k.k., łączeniu podlegają kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności, przy zastosowaniu zasady

przeliczenia określonej tym przepisem. Ponadto wykonanie kary nie jest przeszkodą do takiego rozstrzygnięcia, zgodnie z art. 92 k.k. Nie jest także przeszkodą wykonanie kary w formie zastępczej (vide: orzeczenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie II AKz 35/09, publ. LEX nr 491190). Oczywiście łączenie kar wykonanych oznacza - z reguły - konieczność zastosowania art. 577 k.p.k. i wskazania, przez sąd I instancji, okresów podlegających zaliczeniu na poczet orzeczonej kary łącznej. Takiego rozstrzygnięcia nie zawarł w swoim wyroku Sąd Rejonowy w Inowrocławiu, ale i nie mógł uczynić tego sąd odwoławczy. Wymaga to bowiem ustaleń, również co do okresu podlegającego zaliczeniu ze sprawy VI K 356/10, w której to kara pozbawienia wolności częściowo została już wykonana w formie dozoru elektronicznego. Orzeczenie takie, tj. wskazujące okresy kar odbytych na poczet kary łącznej, winno zapaść w trybie art. 420 k.p.k. (vide: orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 lutego 2008 roku w sprawie II AKa 4/08, publ. LEX nr 399934) a jego podjęcie na etapie rozpoznawania apelacji – niezależnie od braku wymaganych danych - byłoby sprzeczne również z zasadą dwuinstancyjności postępowania (vide: orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 grudnia 2012 roku w sprawie II AKa 438/12, publ. POSAG 2013/1/175-178), skoro na rozstrzygnięcie w tym przedmiocie przysługuje zażalenie.

### III.

Zasadny był natomiast zarzut apelującego odnośnie wymierzenia kar łącznych rażąco niewspółmiernych, tj. zbyt surowych, gdyż za takie sąd odwoławczy uznał obie kary. Sąd Rejonowy respektował podstawowe a ustawowo określone warunki co do wymierzenia kary łącznej, wynikające z przepisu art. 85 k.k. Właściwie ustalił granice wymiaru kar łącznych, jednakże przy ich ostatecznym określaniu nie uwzględnił - w sposób wystarczający - okoliczności mających wpływ na ich wymiar. Przedstawiona w części motywacyjnej orzeczenia argumentacja, odnosząca się do przesłanek wymiaru kary, nie może zostać przez sąd odwoławczy zaakceptowana. Przede wszystkim odnosi się ona bardziej do orzekania kar za poszczególne czyny a nie do zasad regulujących proces wymiaru kary łącznej. Oczywiście, że popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest w zasadzie istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za wymierzeniem kary surowszej od wynikającej z dyrektywy pełnej absorpcji. Z drugiej jednak strony, mechaniczne stosowanie zasady pełnej kumulacji kar również nie zasługuje na aprobatę, ponieważ stanowiłoby wyraz formy jedynie odpłaty, częstokroć – jak w tym postępowaniu - nieusprawiedliwionej realiami sprawy i cechami sprawcy. Choć jest oczywiste, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to znaczy wymierzenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar, to jednak wysokość tak ustalonej kary łącznej może być a nawet i powinna być obniżona, gdyby kara taka nie była w danym przypadku celowa.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy wymierzył karę łączną roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji jej granic od 10 miesięcy do dwóch lat i pięciu miesięcy. Doszło więc do złagodzenia kar wymiarem kary łącznej lecz sąd odwoławczy uznał to za niewystarczające. Konieczność dalszego złagodzenia kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny wynikała z tożsamości przedmiotu ochrony odnośnie wszystkich czynów, tożsamości kwalifikacji prawnej i podobnego sposobu działania, niewielkich kwot wyrządzonych szkód oraz bliskości czasowej wszystkich przestępstw. Ponadto uwzględniono młody wiek skazanej, pozytywną opinię jednostki penitencjarnej oraz fakt, iż konieczność odbycia kary pozbawienia wolności w formie bezwzględnej wynikała z zarządzenia jej wykonania. Powyższe winno skutkować obniżeniem kary łącznej pozbawienia wolności w większym rozmiarze niż uczynił to Sąd Rejonowy w Inowrocławiu.

Jednocześnie nie znaleziono racjonalnych podstaw aby zastosować - wnioskowaną przez apelującego – zasadę pełnej absorpcji a tym samym wymierzyć karę w minimalnej, dopuszczalnej art. 86 § 1 k.k., wysokości. Byłoby to sprzeczne z zasadami wymierzania kary łącznej, tj. koniecznością uwzględnienia także wielokrotnej karalności sądowej, również poza zakresem połączenia; nagannym zachowaniem skazanej po wydaniu wyroków a skutkującym zarządzeniem wykonania wcześniej warunkowo zawieszonych kar pozbawienia wolności. Przeważa pogląd, podzielany przez sąd orzekający w sprawie, że wymierzenie kary łącznej na zasadzie absorpcji pełnej możliwe jest wtedy, gdy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi ścisły związek podmiotowy, przedmiotowy, jak i czasowy. W ocenie sądu, możliwość orzeczenia kary łącznej na wnioskowanej zasadzie absorpcji odnośnie czasu popełnienia przestępstw, należy rozważać w szczególności w sytuacji uznania przez sąd, że czyny przestępne w wypadku ewentualnego

jednoczesnego sądenia powinny być ocenione w ramach konstrukcji przestępstwa ciągłego (art. 12 k.k.), bądź jeśli granica pomiędzy realnym a pomijalnym zbiegiem przestępstw nie jest zbyt wyraźna. Możliwe jest ponadto, gdy z dwóch lub więcej pozostających w zbiegu czynów przestępnych jeden dominuje w ocenie całości zdarzenia. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała.

#### IV.

Wobec powyższego zmieniono zaskarżony wyrok łagodząc orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności do jednego roku i dwóch miesięcy oraz łagodząc orzeczoną karę łączną grzywny poprzez określenie stawki dziennej na kwotę 10 złotych. Odnośnie kary grzywny, rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 zaskarżonego wyroku, jest sprzeczne nawet i z argumentacją Sądu Rejonowego o braku konieczności zastosowania zasady kumulacji. Sąd Rejonowy połączył bowiem trzy kary grzywny w wysokościach po przeliczeniu: 400 złotych, 400 złotych i 800 złotych, orzekając karę 1.600 złotych czyli de facto stosując zasadę kumulacji. Zarówno wcześniej wskazane okoliczności, jak i również aktualna sytuacja materialna skazanej, wynikająca także z odbywania kar pozbawienia wolności nakazywała zastosowanie najniższej z poszczególnych stawek dziennych, tj. w wymiarze 10 złotych.

Zdaniem Sądu Okręgowego wymierzone przez sąd odwoławczy kary i ich dolegliwość, będą spełniać wszystkie nałożone przez ustawodawcę funkcje. W ten sposób zostaną osiągnięte także cele zapobiegawcze i wychowawcze, dostarczy to skazanej dodatkowej motywacji do zmiany postępowania w przyszłości, skłoni ją do przestrzegania społecznie akceptowanych norm postępowania, jak również rozstrzygnięcie uwzględni potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, wpływając na przekonanie, że przestępstwo nie uchodzi bezkarnie, a przeciwnie spotyka się ze sprawiedliwą, efektywnie wykonaną karą a instytucja kary łącznej to także realizacja zasady racjonalności polityki karnej. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy, wydatkami za postępowanie odwoławcze obciążając Skarb Państwa.